

Introducció

L'avaluació de tots els ensenyaments de Filologia de la UdL forma part del programa 2000 de l'Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari a Catalunya (AQU Catalunya). El procés d'avaluació s'ha fet de manera conjunta, tant des del punt de vista intern com des del punt de vista extern. Per això l'informe de les tres titulacions es presenta en un sol capítol. Tot i així, en alguns dels apartats es destaquen alguns aspectes particulars de cada ensenyament.

Respecte del procés d'avaluació, cal dir que la fase d'avaluació interna va finalitzar el novembre de 2001 i que la visita externa es va dur a terme durant el mes de desembre del mateix any.

L'avaluació d'aquests ensenyaments ha estat vinculada a la d'altres ensenyaments de la mateixa facultat, la qual cosa ha resultat positiva per al conjunt del centre, tot i la complexitat que ha suposat organitzar un gran nombre de comitès i avaluar un gran nombre de disciplines. D'altra banda, sembla que l'envergadura del projecte ha dificultat la participació activa dels membres de la comunitat universitària.

Si bé a l'inici del procés la Facultat va expressar dubtes importants tant sobre el mètode d'avaluació emprat com sobre la utilitat d'aquest, aquesta percepció ha anat canviant a mesura que s'ha anat avançant en el desenvolupament del projecte. En aquest sentit, el comitè extern subratlla positivament la implicació de la Facultat a fi d'establir accions de canvi i de millora.

Finalment, l'avaluació ha posat de manifest la necessitat de millorar el sistema d'informació de dades acadèmiques de la UdL, la qual cosa permetria que el treball dels comitès interns d'avaluació fos més efectiu.

Context institucional

La valoració del context institucional dels ensenyaments de Filologia s'ha de fer des de dues perspectives: respecte a la seva ubicació en la Universitat de Lleida i respecte a la situació d'aquests estudis en la seva zona geogràfica.

La situació de la UdL a Lleida li atorga la característica de ser el referent cultural i socioeconòmic més destacat de la zona. De fet, a la Facultat de Lletres hi ha professors coneguts i de prestigi reconegut en el seu àmbit, els quals desenvolupen una tasca que té un impacte important en la vida cultural de Lleida, així com en la transmissió i el desenvolupament de coneixements en l'àrea d'humanitats. D'altra banda, però, aquesta situació fa que la captació de nous estudiants sigui més difícil, a causa de les característiques de població de l'àrea geogràfica pròxima. De fet, el baix nombre d'alumnes que es matriculen a la Facultat ha conduït a reajustar l'oferta d'estudis per al curs 2001-2002. Com a conseqüència d'aquest fet, l'ensenyament de Filologia Francesa ha passat a ser només de segon cicle. Quant a la posició interna de les titulacions de Filologia dins la UdL, és important destacar que els estudiants que cursen aquests ensenyaments representen el 23% dels matriculats en titulacions de cicle llarg. En aquest sentit, l'avaluació ha posat en relleu la necessitat de reforçar la cooperació entre la Facultat i els òrgans de govern de la UdL. Finalment, respecte de la situació dels ensenyaments de Filologia a Catalunya, s'ha observat una disminució de les sol·licituds per cursar aquests estudis i, per tant, que la demanda d'accés és clarament deficitària en relació amb l'oferta que presenten el conjunt d'universitats catalanes.

Taula 1. Dades generals de la UdL. Curs 2000-2001

	Filologia Anglesa, UdL	Filologia Catalana, UdL	Filologia Francesa, UdL	Filologia Hispànica, UdL
Alumnes de l'ensenyament	209	128	27	148
Alumnes de l'ensenyament a tot Catalunya	1.829	1.599	305	1.828
Alumnes totals matriculats a la UdL	9.064	9.064	9.064	9.064
Alumnes de cicle llarg a la UdL	2.351	2.351	2.351	2.351
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de la UdL	2,3%	1,4%	0,3%	1,6%
Percentatge d'alumnes de la titulació respecte dels alumnes totals de cicle llarg de la UdL	8,9%	5,4%	1,1%	6,3%
Percentatge d'alumnes respecte del total d'alumnes de la titulació a Catalunya	11,4%	8,0%	8,8%	8,1%

L'accés a l'estudi

L'element més destacat d'aquest punt és l'existència d'una demanda d'accés a les titulacions quantitativament molt feble. En aquest sentit, el total d'alumnes de nou accés matriculats en les filologies de la UdL es troba al voltant dels 50 estudiants, la qual cosa suposa que, de les 205 places ofertes, només se n'omple una quarta part. A més, l'evolució de la demanda no indica, ara com ara, una recuperació de l'accés. Aquesta situació condiona en bona part el desenvolupament dels ensenyaments.

L'excés de places determina, doncs, que la nota de PAU demanada per matricular-se als estudis sigui de 5. Tot i això, cal subratllar que els estudiants que cursen els ensenyaments de Filologia a la UdL ho fan majoritàriament en primera opció, la qual cosa indica que estan motivats pels estudis. També és important esmentar que els estudiants que hi accedeixen sovint ho fan amb notes de PAU mitjanes o altes. D'altra banda, es constata que la majoria (al voltant del 80%) dels alumnes de nou accés són dones.

Finalment, l'avaluació externa posa de manifest que en la captació de nous estudiants no s'ha dut a terme, fins a aquest moment, una política activa d'informació. De fet, l'avaluació interna detecta la necessitat de millorar especialment la connexió amb l'educació secundària.

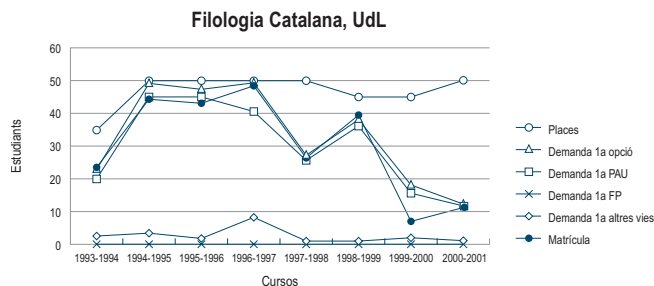
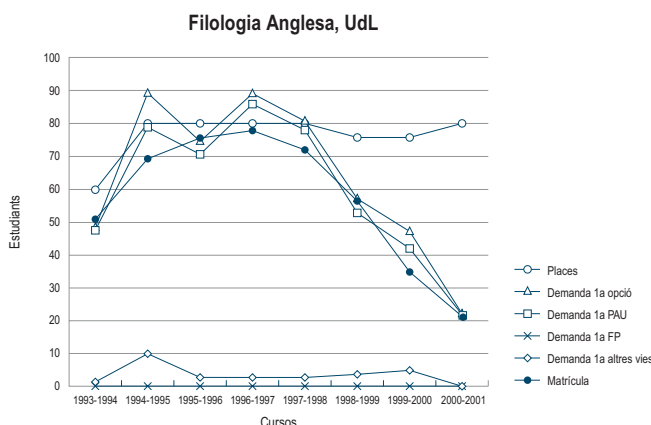
Taula 2. Notes de tall. Evolució 1996-2001

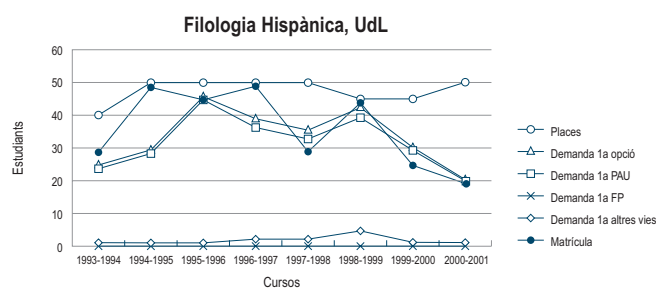
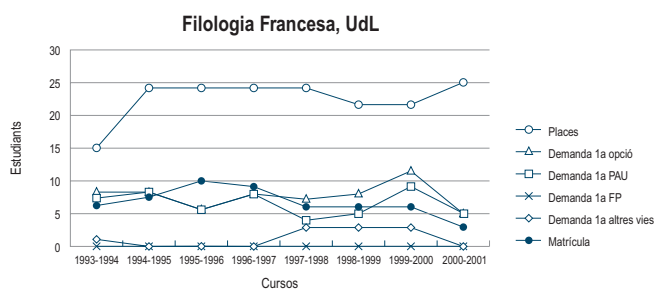
Titulació	Via d'accés PAU				
	1996-1997	1997-1998	1998-1999	1999-2000	2000-2001
Filologia Anglesa, UdL	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00
Filologia Catalana, UdL	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00
Filologia Francesa, UdL	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00
Filologia Hispànica, UdL	5,00	5,00	5,00	5,00	5,00

Taula 3. Demanda d'accés a la titulació. Curs 2000-2001

Titulació	Places ofertes*	Demanda global	Ràtio demanda/oferta	Demanda 1a opció		Demanda satisfeta global
				PAU	Altres	
Filologia Anglesa, UdL	80	23	0,29	22	1	20
Filologia Catalana, UdL	50	13	0,26	12	1	11
Filologia Francesa, UdL	25	5	0,20	5	0	3
Filologia Hispànica, UdL	50	21	0,42	20	1	19

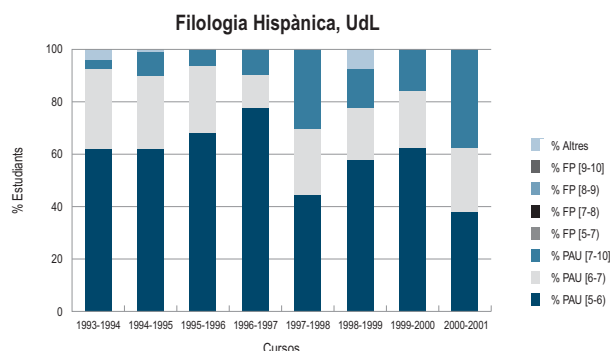
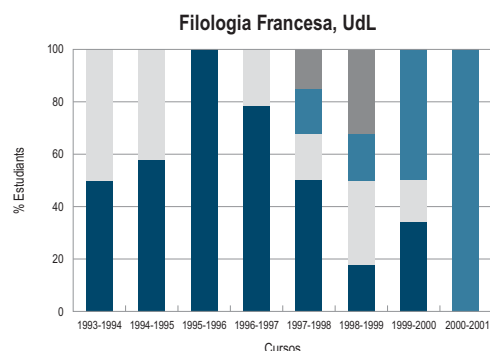
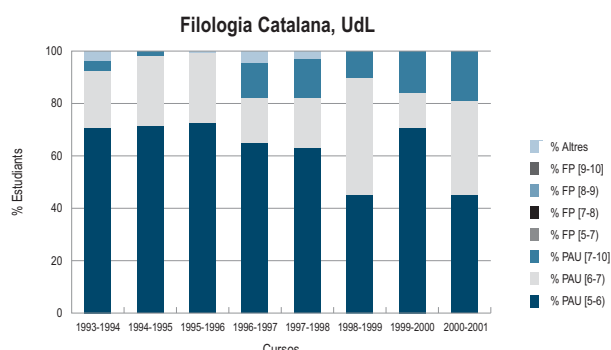
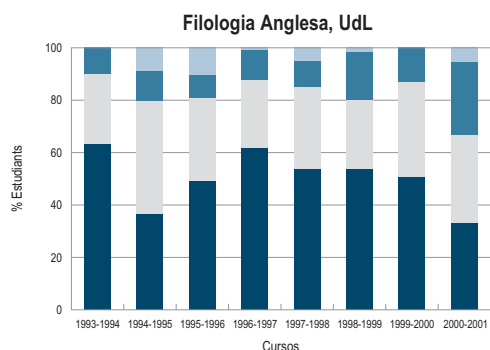
* Places ofertes a Catalunya (curs 2000-2001): Filologia Anglesa: 420; Filologia Catalana: 430; Filologia Francesa: 118; Filologia Hispànica: 400
Demanda en 1a opció a Catalunya (curs 2000-2001): Filologia Anglesa: 424; Filologia Catalana: 193; Filologia Francesa: 43; Filologia Hispànica: 320

Taula 4. Distribució dels alumnes de 1r curs per notes i vies d'accés

Titulació	Via d'accés PAU								
	Curs 1998-1999			Curs 1999-2000			Curs 2000-2001		
	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7	[5-6]	[6-7]	>7
Filologia Anglesa, UdL	54%	26%	18%	51%	37%	11%	35%	35%	30%
Filologia Catalana, UdL	46%	44%	10%	45%	14%	14%	45%	36%	18%
Filologia Francesa, UdL	17%	33%	17%	33%	17%	50%	—	—	100%
Filologia Hispànica, UdL	58%	21%	16%	62%	21%	17%	37%	26%	37%

Fites, objectius i planificació

Com a element més positiu pel que fa a la planificació, els comitès d'avaluació destaquen el pla estratègic que s'està elaborant, ja que permetrà desenvolupar els objectius previstos per als ensenyaments de Filologia de la UdL.

Si bé l'ensenyament de Filologia Hispànica ha fet un esforç per establir uns objectius generals de formació explícits, la situació general de les filologies a la UdL es caracteritza per la manca de definició dels objectius específics dels ensenyaments. Els informes d'autoavaluació consideren que això es deu, en bona mesura, al fet que la viabilitat de determinats objectius està condicionada a les limitacions que provoca la poca demanda d'accés de nous estudiants. Ara bé, en determinades àrees les limitacions relacionades amb el poc volum d'estudiants també es poden considerar una oportunitat per desenvolupar innovacions pedagògiques i tecnològiques que permetin millorar la quali-

tat de la formació. També s'ha observat que les fonts d'informació sobre els objectius i la planificació dels estudis que hi ha a la disposició dels responsables acadèmics són escasses. En aquest sentit, tant el comitè intern com el comitè extern subratllen la necessitat que la UdL reforci els mecanismes d'elaboració i tractament de dades acadèmiques relacionades amb el desenvolupament i els resultats de l'activitat docent.

El programa de formació

En l'anàlisi dels programes de formació cal fer una diferenciació important entre els programes de les filologies romàniques (Catalana, Francesa i Hispànica) i el programa de la Filologia Anglesa.

Respecte del primer grup, si bé el comitè d'avaluació intern ha valorat satisfactòriament la coherència dels programes de formació, també ha detectat la necessitat d'augmentar la interconnexió entre els ensenyaments. En canvi, pel que fa al programa de formació de Filologia Anglesa, el comitè d'avaluació ha posat de manifest que la càrrega específica de l'especialitat és insuficient, la qual cosa dificulta la coherència del Pla d'estudis amb el perfil de formació propi que hauria de tenir la titulació.

Els plans d'estudi vigents reserven la meitat dels crèdits de cada assignatura per a pràctiques, la qual cosa suposa un volum de pràctiques molt elevat. No obstant això, sovint aquests crèdits acaben tenint una configuració molt més teòrica que pràctica i, de fet, en la majoria d'assignatures es troba a faltar una programació específica per a les pràctiques, la qual cosa comporta que aquest vessant formatiu no quedi prou atès. D'altra banda, l'estructuració del programa de formació en assignatures de pocs crèdits sobrecarrega l'activitat de l'estudiant.

Els programes de les assignatures són públics i, en línies generals, prou explícits i actualitzats. Tot i així, el comitè d'avaluació extern recomana confeccionar els programes utilitzant el sistema de crèdits ECTS, que es basa en la càrrega de treball que l'estudiant ha de realitzar per superar una assignatura. Aquest sistema permetria intensificar la coordinació entre la programació de les diferents matèries i, per tant, facilitaria que l'estudiant pogués repartir la seva dedicació d'una manera més proporcionada al llarg del curs i dels estudis. D'altra banda, el comitè d'avaluació extern també recomana establir criteris per a l'elaboració dels programes, per tal que aquests siguin més explícits i continguin més informació per als estudiants. Així mateix, el comitè també subratlla la necessitat d'establir un mecanisme per coordinar i revisar els objectius i els continguts dels programes.

Finalment, si bé la Facultat de Lletres té una normativa per al reconeixement dels crèdits de pràctiques en empreses i en institucions fins a un màxim de 18 crèdits, el comitè d'avaluació ha observat que, actualment, els plans d'estudis dels ensenyaments avaluats no preveuen aquesta opció. En aquest sentit, el comitè recomana que la Facultat reforci els seus contactes amb el món professional, la qual cosa, a més d'afavorir la inserció laboral dels graduats, podria suposar un estímul per introduir assignatures més relacionades amb les noves demandes socials.

Taula 5. El programa de formació

	Filologia Anglesa, UdL	Filologia Catalana, UdL	Filologia Francesca, UdL	Filologia Hispànica, UdL
Publicació al BOE	02-02-1994	02-02-1994	02-02-1994*	02-02-1994
Anys de durada	4	4	4*	4
Pla d'estudis				
Crèdits troncal i obligatoris	114	114	150	162
Teoria	57	58,5	75	81
Pràctica	57	55,5	75	81
Crèdits optatius (b)	141	156	108	108
Crèdits de lliure elecció	45	30	42	30
Total	300	300	300	300
Grau mínim de practicitat obligatòria	50%	48,7%	50%	50%
Nombre d'assignatures optatives ofertes	nd	nd	nd	nd
Oferta de crèdits optatius propis (a)	186	186	150	138
Percentatge de crèdits optatius al pla d'estudis	47%	52%	36%	36%
Relació d'optativitat (a/b)	1,3	1,2	1,4	1,3
Projecte final de carrera / Pràcticum	nd	No	nd	No
Pràctiques en empreses	nd	No	nd	No

* Ensenyament que ha passat a ser de segon cicle
nd: dada no disponible

Desenvolupament de l'ensenyament

La metodologia docent més estesa és la lliçó magistral. Els comitès d'avaluació consideren necessari introduir innovacions pedagògiques, així com usar les noves tecnologies de la informació a les aules.

La unificació de totes les filologies en el primer cicle explica que el nombre d'estudiants per grup en les assignatures troncal i obligatòries d'aquest cicle sigui molt alt, sobretot si es té en compte que l'accés d'estudiants per cada ensenyament és baix. Com que les classes pràctiques de primer cicle no tenen un tractament docent diferenciat, en aquestes classes també hi ha un nombre excessiu d'alumnes per grup.

Els comitès d'avaluació consideren que caldria millorar la coordinació entre les assignatures i, en aquest sentit, que seria recomanable potenciar la figura del coordinador de titulació com a gestor acadèmic de l'ensenyament. Això reforçaria la coordinació tant vertical com horitzontal entre les assignatures. Els comitès també creuen que caldria potenciar els programes d'intercanvi –especialment, el de Filologia Anglesa, per tal de millorar les connexions amb universitats del Regne Unit.

Des del punt de vista organitzatiu, en el procés de matrícula s'ha observat una millora des que s'ha implantat el sistema de becaris que ajuden els estudiants a matricular-se. D'altra banda, la relació d'optativitat, tot i que és baixa, està atomitzada en assignatures de pocs crèdits, fet que complica el disseny dels horaris de classe. Això fa que les jornades siguin molt àmplies, ja que les assignatures s'imparteixen des de les 8 del matí fins a última hora de la tarda.

El centre no té establert un sistema d'atenció tutorial acadèmica per als seus estudiants, tot i que manifesta la intenció d'implantar-ne un. Aquesta mesura seria especialment convenient per als alumnes de primer curs. També seria bo fomentar l'ús de les consultes al despatx del professor, ja que s'aconseguiria un tracte més personalitzat amb l'estudiant.

Els resultats acadèmics són força baixos, especialment a les filologies Catalana i Anglesa, a causa de l'existència d'algunes assignatures que tenen taxes d'èxit molt baixes. També s'observa que la taxa d'estudiants que no es presenten a examen és alta. En aquest sentit, el fet que la matrícula sigui anual, malgrat que la docència estigui semestral, fa que els estudiants que hagin obtingut resultats negatius en el primer semestre no puguin cursar les del segon mal-

grat que hi estigin matriculats. D'altra banda, l'elevat nombre d'assignatures que s'han de cursar també és un factor que dificulta que s'aconsegueixin rendiments acadèmics millors. Per aquest motiu, el comitè d'avaluació externa subratlla la necessitat que la coordinació horitzontal de les assignatures sigui més acurada i eviti la sobrecàrrega de treball als estudiants en alguns períodes del curs. També recomana que es precisin millor els criteris d'avaluació.

Finalment, cal indicar que les taxes de graduació de les filologies de la UdL també són baixes, com a conseqüència dels alts índexs d'abandonament i d'endarreriment.

Taula 6. Distribució d'alumnes a les titulacions. Curs 1999-2000

	Filologia Anglesa, UdL	Filologia Catalana, UdL	Filologia Francesa, UdL	Filologia Hispànica, UdL
Mitjana d'alumnes per grup de 1r curs				
Teoria	nd	nd	nd	nd
Pràctica	nd	nd	nd	nd
Mitjana d'alumnes de nou ingrés per grup de 1r curs				
Teoria	nd	nd	nd	nd
Pràctica	nd	nd	nd	nd
Mitjana d'alumnes per grup de 1r cicle				
Teoria	95	101	93	98
Pràctica	95	101	93	98
Mitjana d'alumnes per grup de 2n cicle				
Teoria	62	41	35	73
Pràctica	62	41	35	73
Alumnes totals				
Alumnes totals	264	154	31	165
Alumnes equivalents a temps complet	nd	nd	nd	nd

nd: dada no disponible

Taula 7. Resultats acadèmics. Curs 1999-2000

	Filologia Anglesa, UdL	Filologia Catalana, UdL	Filologia Francesa, UdL	Filologia Hispànica, UdL
Taxa d'èxit 1r curs				
1a convocatòria	nd	nd	nd	nd
2a convocatòria	nd	nd	nd	nd
Taxa d'èxit 1r cicle				
1a convocatòria	62%	58%	74%	68%
2a convocatòria	57%	59%	53%	64%
Taxa d'èxit 2n cicle				
1a convocatòria	72%	75%	67%	75%
2a convocatòria	73%	75%	86%	77%
Rendiment acadèmic				
1r curs	nd	nd	nd	nd
1r cicle	49%	44%	51%	44%
2n cicle	68%	65%	62%	65%
Mitjana d'alumnes titulats (1996-1999)				
Mitjana d'alumnes titulats (1996-1999)	24	8	4	15
Taxa de graduació (en tant per u)	0,46	0,38	0,57	0,21

nd: dada no disponible

Professorat

La plantilla de professorat es distribueix de la manera següent: a Filologia Anglesa hi ha nou professors a temps complet i un a temps parcial; a Filologia Catalana n'hi ha onze a temps complet i dos a temps parcial; a Filologia Francesa n'hi ha set a temps complet i un a temps parcial, i a Filologia Hispànica n'hi ha onze a temps complet. Addicionalment, n'hi ha dos més de Filologia Clàssica.

El professorat vinculat als ensenyaments de Filologia a la UdL té un perfil acadèmic adequat als programes. Així mateix, i exceptuant la titulació de Filologia Anglesa, que ha tingut una implantació més recent, hi ha una plantilla docent consolidada i amb un elevat percentatge de doctors. Tot i que les dades disponibles de professorat no són suficients, l'avaluació externa considera bona la ràtio professors/alumnes, que dóna possibilitats de tracte directe i personalitzat. En canvi, la mateixa ràtio es considera desfavorable en el cas de les matèries troncal.

La valoració que fan els estudiants del professorat és bona, tant en el context de la Facultat com en el marc de la UdL. Cal dir que la UdL ha establert un sistema d'enquestes que copsa el grau de satisfacció dels estudiants respecte de la docència que reben. Els resultats d'aquests qüestionaris es comuniquen als professors i als responsables acadèmics. Tot i així, els comitès d'avaluació han observat que els qüestionaris generen algunes reticències entre professors i alumnes. El professorat opina que el qüestionari no està prou ajustat a les característiques específiques dels ensenyaments. D'altra banda, la participació dels alumnes hauria de ser més elevada per tal que els resultats fossin més significatius.

Com un dels aspectes menys favorables de les titulacions, el comitè d'avaluació extern destaca la manca de mecanismes establerts per cobrir les absències de professors, la qual cosa fa que no s'imparteixin algunes classes.

Taula 8. Dedicació docent del professorat. Curs 1999-2000

Filologies Anglesa, Catalana, Francesa i Hispànica, UdL	
Professorat ordinari	
Catedràtics d'universitat	nd
Titulars d'universitat	nd
Catedràtics d'escola universitària	nd
Titulars d'escola universitària	nd
Associats	nd
Altres	nd

nd: dada no disponible

Instal·lacions

Els ensenyaments avaluats imparteixen la docència en un edifici que comparteixen amb altres titulacions de la Facultat i amb les titulacions de Dret i Economia.

Les aules estan ben dotades i disposen de mecanismes de projecció audiovisual. El nombre d'aules disponibles, però, és força baix, tot i que aquesta situació millorarà quan es faci efectiva la marxa dels estudis de Dret i Economia a un altre edifici. Actualment, la Facultat de Lletres disposa de 4 aules grans, amb una capacitat mitjana d'aproximadament 130 places, i de 13 aules petites, amb una capacitat mitjana d'unes 45 places. Aquest espai docent resulta insuficient si es té en compte l'elevat nombre d'assignatures que s'imparteixen a la Facultat. La manca d'espai també s'observa en altres equipaments, com ara la sala d'estudis i l'aula d'informàtica, la dotació de la qual s'hauria de reforçar si es té la intenció d'incorporar noves tecnologies.

La biblioteca que dóna servei a la Facultat de Lletres també funciona com a biblioteca central de la Universitat. Si bé s'ha valorat positivament quant a espai i funcionalitat, el comitè d'avaluació extern recomana dur a terme una anàlisi del fons bibliogràfic disponible i de l'ordenació de l'ús que fan de la biblioteca els diferents col·lectius universitaris, per tal d'evitar problemes de congestió que perjudiquin els usuaris mateixos de la Facultat.

Relacions externes

En aquest apartat, com ja s'ha dit abans, destaca la projecció que tenen molts professors de Filologia en l'àmbit cultural de Lleida, especialment en el camp literari i en els estudis lingüístics aplicats al context geogràfic proper.

També destaca el gran nombre de convenis signats amb altres universitats i institucions a fi d'establir intercanvis d'estudiants i altres tipus d'acords acadèmics.

Com a aspectes que cal millorar, el comitè d'avaluació extern esmenta tots els que fan referència a les connexions amb l'educació secundària i amb el mercat laboral, que són, en definitiva, els àmbits que nodreixen d'estudiants les titulacions i els que faciliten la inserció laboral d'aquests una vegada ja s'han graduat.

Recerca

El nivell de recerca és bo, especialment en les àrees de Filologia Catalana, Filologia Hispànica i Filologia Francesa. Així ho demostren diversos aspectes: el nombre de trams individuals de recerca aconseguits pel professorat, el conjunt d'investigadors que disposen de finançament extern i el volum de publicacions. En el cas de la Filologia Anglesa, el reduït nombre de professors dificulta que aquests puguin dedicar-se a la investigació.

La recerca que es duu a terme incideix en les assignatures optatives, la qual cosa permet que l'oferta d'aquestes sigui una oferta força variada. D'altra banda, s'ha valorat favorablement el fet que alguns estudiants de segon cicle puguin col·laborar amb els investigadors que desenvolupen projectes de recerca.